

Initiativärende Socialdemokraterna i Region Skåne

Primärvårdsnämnden 2023-04-26

Kartlägg vårdcentralernas kapacitet att hantera psykisk ohälsa

Allt fler söker vård för psykisk ohälsa. Studier indikerar att ungefär var tredje patient i vårdcentralernas väntrum behöver hjälp relaterat till psykisk hälsa, och enligt nuvarande gränssnitt är det också inom primärvården en majoritet av patienterna som söker vård för psykisk ohälsa bör omhändertas. Den inflytelserika God och nära vård-utredningen understryker i sitt sista betänkande "Rätt stöd till psykisk hälsa" (SOU 2021:6) vikten både av att förtydliga primärvårdens ansvar för psykisk hälsa och att stärka dess förmåga att uppfylla detta ansvar. Inte minst uppmanas regionerna att säkerställa att man har erforderlig kompetens i primärvården vad gäller psykisk ohälsa. Det är ambitioner som Region Skåne, i bred politisk enighet, ställde sig bakom i sitt remissvar 2021-09-30, och liknande tankegångar uttrycktes redan i regionens strategiska plan för psykisk hälsa, som antogs 2017.

I gällande förfrågningsunderlag för vårdcentral står det också tydligt angivet att leverantörerna ska erbjuda hög tillgänglighet till första bedömning, stöd och behandling vid psykisk ohälsa, samt erbjuda stöd till patienterna för att de ska kunna bevara den egna förmågan att förbättra sin livssituation och uppnå förbättrad hälsa. Därmed ska de också ha personal med kompetens att bedöma, diagnostisera, behandla, rehabilitera och ge råd till personer med psykisk ohälsa, psykisk funktionsnedsättning, psykisk sjukdom eller beroende som inte kräver specialistvård. Det är dock svårare att få en överblick över hur dessa krav omsätts i praktiken och vilken kompetens som faktiskt finns på de skånska vårdcentralerna.

Berörda fackförbund har redan under tidigare år varnat för att enskilda vårdcentraler dragit ner på psykolog- och kuratorstjänster när de har haft svårt att få budgeten att gå ihop. Det handlar alltså om professioner vars unika kompetens är helt nödvändig för att uppfylla kraven i förfrågningsunderlagen som refereras ovan. Nu kommer dessutom rapporter från fackligt håll om att de fått signaler under samverkan om att ytterligare neddragningar är att vänta till följd av högerstyrets underfinansierade budget. Det är svårt för nämnden att ta ställning till dessa uppgifter, än mindre agera på dem, utan att först få en heltäckande bild av vilken kompetens som finns på vårdcentralerna i nuläget, hur den utvecklats över tid och hur den förväntas påverkas framöver av gällande budgetförutsättningar.

Det är viktigt att Region Skåne håller fast vid målet att stärka primärvårdens kapacitet att diagnostisera, behandla, samordna och arbeta förebyggande kring psykisk ohälsa, för att omställningen till god och nära vård ska bli framgångsrik, för att avlasta den redan hårt pressade specialistpsykiatri och framför allt för att säkerställa att patienterna får den hjälp de behöver, när de behöver den. Om utvecklingen mot det målet stannat av eller till och med går åt motsatt håll måste primärvårdsnämnden få veta det, analysera orsakerna till det och vidta åtgärder.

Initiativärende Socialdemokraterna i Region Skåne

Socialdemokraterna föreslår därför:

att förvaltningschefen för Primärvården Skåne får i uppdrag att kartlägga den offentliga primärvårdens kapacitet att hantera psykisk ohälsa i förhållande till behoven, med särskilt fokus på vilken kompetens som finns på vårdcentralerna i nuläget, hur den utvecklats över tid och förväntas utvecklas framöver, samt identifiera de viktigaste faktorerna som påverkar denna utveckling.

att hälso- och sjukvårdsdirektören får i uppdrag att, så långt som det är möjligt, göra motsvarande kartläggning för de privata vårdcentralerna inom Hälsovalet.

För Socialdemokraterna i primärvårdsnämnden,

Jonas Esbjörnsson